

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Криванич Ю.С.

студентка,

Університет митної справи та фінансів

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ. РОЛЬ ГРОШЕЙ В УПРАВЛІННІ

Гроші – це одна з найважливіших складових економічної системи та вагомий здобуток суспільства. Вони є необхідною умовою для функціонування економіки, оскільки саме гроші можуть привести в рух фінансовий механізм, здатний забезпечити розвиток виробничих сил. До того ж, гроші є важливим фактором прийняття управлінських рішень, адже саме правильний підхід до грошової системи є запорукою отримання прибутку та розвитку економічної діяльності.

Гроші є дивовижним та суттєвим винаходом людства, що змінив уявлення про торгівельні відносини. Історія цієї економічної категорії починається з товарних грошей. Предмети, що виступали в якості товарних грошей варіювалися відповідно до місця проживання людей [1]. Однак справжній переворот у створенні грошей стався, коли люди навчилися видобувати та почали використовувати дорогоцінні метали – олово, мідь, золото, срібло. Спочатку люди використовували гроші як шматочки металів, потім почали вводити певні стандарти ваги для цих шматочків, а з часом стали надавати їм певну форму, аби було легше дотримуватися стандартів та полегшити підрахунок і обмін [2, с. 65–66]. Відставання видобутку коштовних металів від зростаючих потреб у засобах обігу і дороговизна металевого обігу зумовили появу паперових грошей. Поряд із готівковими паперовими грошима та монетами почали широко застосовуватися і кредитні (банківські) гроші. Загалом, гроші – це не лише загально визнаний засіб обміну, а й носій історії виробничих відносин людства, що постійно розвивається.

Найбільш обговорюваним і досліджуваним в теорії грошей є питання про функції грошей, тому що вони є провідною частиною економічної системи людства. Грошові функції розглядаються як «певне призначення грошей щодо обслуговування руху цінності в процесі відтворення» [3, с. 147]. Грошова теорія виділяє наступні функції грошей:

- міра вартості;
- засіб обігу;
- засіб платежу;
- засіб нагромадження;
- світові гроші.

Гроші як міра вартості – функція, за якою гроші виражають і вимірюють вартість товарів, формуючи їх ціну. Вартість кожного товару або послуги вимірюється кількістю грошових одиниць, на які вони можуть бути обмінені, тобто ціною [4].

Функція грошей як засобу обігу виконується грошима миттєво, і передбачає їх використання як посередників у обміні товарами між виробником та споживачем, що забезпечує обіг товарів. Із функції міри вартості та засобу обігу випливають інші функції грошей, а це означає, що всі виконувані грошима функції знаходяться у тісному взаємозв'язку.

Визначення функції грошей як засобу платежу означає їх використання для погашення боргових зобов'язань грошового характеру між суб'єктами економічних відносин. Дана функція тісно пов'язана з попередньою: коли мова йде про грошовий оборот, то найчастіше мається на увазі функціонування грошей і як засобу обігу, і як засобу платежу [3, с. 148].

Засіб нагромадження. Ознаками цієї функції є здатність грошей бути засобом збереження вартості, виходячи зі сфери обігу, втіленням суспільної форми багатства [5, с. 9]. Наприклад, якщо товаровиробник, який продав свій товар протягом довгого часу не купує інший, то гроші, що вилучені з обігу, виконують функцію заощадження, накопичення.

Функція світових грошей спостерігається у міжнародній торгівлі – гроші обслуговують рух цінності в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами.

У теорії та практиці управління існує значна кількість концепцій, які передбачають прийняття управлінських рішень. Для багатьох підприємств характерною є орієнтація на фінансові показники як критерії досягнення стратегічних та оперативних цілей.

Нестабільні ринкові умови, невизначеність зовнішнього середовища, внутрішні протиріччя, які існують у господарській системі, призводять до того, що підприємства втрачають стійкі ринкові позиції та знижують прибутковість. Результатом цього є унеможливлення отримання очікуваного рівня доходу [6, с. 367]. Значна роль тут має бути відведена фінансовому управлінню на підприємстві та вибору системи критеріїв, на підставі яких здійснюватиметься це управління.

Банківська система є найважливішою сферою національного господарства будь-якої розвиненої держави. Досвід зарубіжних країн і України показує, що будь-які кризові явища є причиною складного процесу пристосування банківських систем до нових макроекономічних умов, і ступінь впливу залежить від багатьох чинників. Спад виробництва, погіршення платоспроможності підприємств-позичальників – традиційні причини банківських криз.

Наразі однією з нагальних проблем всього світу є пандемія COVID-19. Зрозуміло, що така ситуація не могла не вплинути на економічний стан країн, в тому числі – на фінансову сферу. Поширення вірусу спричинило впровадження карантину в інших країнах, що змусило людей змінити деякі свої звички щодо використання готівкових грошей. З метою захистити себе від зараження вірусом, люди почали надавати перевагу безготівковим розрахункам.

Федеральний резерв США почав змінювати способи поводження з долларом США. В якості «заходів безпеки» було збільшено мінімальний період збереження векселів, що поступають з Азії та Європи до США до 10-денного мінімуму. Стосовно Національного банку України, всі отримані від банків купюри були поміщені до окремого сховища на період не менше 14 днів [7].

Загалом, банківські доходи характеризувались збільшенням резервів у великих інвестиційних банках, що є показником того, що

банки очікують можливі втрати. В даній ситуації переважна кількість коштів країн спрямована на боротьбу з епідемією.

Отже, гроші є важливою економічною категорією для країн і керівництво робить все можливе, аби запобігти негативних явищ під час кризової ситуації та після неї. А також, гроші є тим елементом, що може підтримувати благоустрій і здоров'я населення, тому керівники країн готові виділити необхідну кількість коштів для досягнення цієї мети.

Список використаних джерел:

1. Дмитренко В. В., Відейко М. Ю. Історія грошей / В. В. Дмитренко, М. Ю. Відейко. – 2019. – 114 с.
2. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие / Ю.Е. Петруня, А.А. Задоя. – 4-е изд., перераб. и доп. – К.: Знання, 2008. – 420 с.
3. Мостовенко Н. А., Коробчук Т. І. Функції та властивості віртуальної валюти з позиції теорії грошей / Н. А. Мостовенко, Т. І. Коробчук // Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2017. – Вип. 14. – С. 144–151. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2017_14_18
4. Функції грошей та їх еволюція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/12281128/finansii/funktsiyi_groshey_evolyutsiya
5. Говорушко Т. А., Ситник І. П. Функції і роль грошей у сучасній економіці / Т. А. Говорушко, І. П. Ситник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012.- № 9. – С. 7–11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2012_9_4
6. Сокиринська І. Г. Грошовий потік як важливий чинник прийняття управлінських рішень / І. Г. Сокиринська // Бізнес Інформ. – 2015. – № 10. – С. 366–372. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_10_60
7. Oosterveld B. The pandemic's next stop: The financial system [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/the-pandemics-next-stop-the-financial-system/>